

ת"פ (תל אביב) 69874-01-23 - מדינת ישראל נ' שלו עטיאס

ת"פ (תל-אביב-יפו) 69874-01-23 - מדינת ישראל נ' שלו עטיאס מחוזי תל-אביב-יפו

ת"פ (תל-אביב-יפו) 69874-01-23

מדינת ישראל

נגד

שלו עטיאס

בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו - יפו

[08.09.2024]

כבוד השופט עמית אברהם הימן

גזר דין

רקע דיוני

נגד הנאשם הוגש כתב אישום אשר ייחס לו עבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות עבירה לפי סעיף 333 בנסיבות של סעיף 335(א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") ועבירה של תקיפה לפי סעיף 379 לחוק העונשין.

במסגרת הליכים מקדמיים שהתקיימו לפני סגן הנשיא כב' השופט ב' שגיא, הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון. על פי הסדר הטיעון, כתב האישום יתוקן, הנאשם יודה ויורשע על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, בטרם טיעונים לעונש יופנה לשירות המבחן לשם קבלת תסקיר, לפי שלנוכח גילו והעמדה העונשית של המאשימה קיימת חובה, על פי חוק, לקבלת תסקיר בטרם גזר דין. באשר לעונש הצהירו הצדדים כי אין ביניהם הסכמה, וכי כל צד יטען באופן "חופשי".

כאן המקום לפרט העובדות, בהן הודה הנאשם על פי כתב האישום המתוקן. הנאשם הודה כי ביום 16.1.23 עבד כמוכר בחנות לממכר כלי בית בעיר חולון. סמוך לשעה 13.22 הגיע המתלונן לחנות על מנת להחזיר מוצר שרכש שם ביום הקודם. המתלונן ניגש לקופה וביקש להחזיר את המוצר. הנאשם שהיה שם, סירב לקבל את המוצר. המתלונן הסביר לנאשם כי מדובר במוצר פגום וביקש לדבר עם בעלי החנות. הנאשם השיב למתלונן כי הוא הבעלים והחל ללכת אל פנים החנות. המתלונן צעד אחריו. הנאשם הסתובב לעבר המתלונן ואמר לו "למי אתה חושב שאתה מתקדם", ומיד תפס בחולצת המתלונן ודחף אותו אל מחוץ לחנות, תוך שהוא צועק על המתלונן ודוחף לידיו את המוצר. המוצר נפל מידי המתלונן ונותר על המדרכה הצמודה לחנות, בעוד המתלונן הלך מהחנות. מספר דקות אחר כך, חזר המתלונן לכניסת החנות, הרים את המוצר מהמדרכה ואמר לנאשם "חכה חכה" תוך שהוא מסמן לו בידו, והחל ללכת מהחנות. הנאשם יצא מהחנות, שלף מכיסו סכין משוננת ורץ לעבר המתלונן תוך שהוא מפנה את הסכין לעבר המתלונן. בהמשך לכך, על מנת להגן על עצמו, הרים המתלונן מנגל נייד שהיה בסמוך אליו וניסה להדוף את הנאשם. בשלב זה, באמצעות הסכין, דקר הנאשם את המתלונן באגן שמאל. המתלונן החל לברוח בריצה מהמקום, הנאשם רדף אחריו תוך שהוא מנסה לדקור אותו. בהמשך לכך, איבד המתלונן את שיווי משקלו ונפל על דשא שהיה סמוך למקום. בעוד המתלונן שכוב על הקרקע, בעט הנאשם במתלונן.

כתוצאה ממעשיו של הנאשם, נגרמו למתלונן המטומה בשרירי הבטן משמאל, חתכים בידו ובאגן שמאל וכן שברים מרוסקים בעצם האיליום (עצם מעצמות האגן -א.ה) בכנף עליון של האגן משמאל.

ההשוואה בין כתב האישום המתוקן, אל מול זה שבכתב האישום המקורי, מעלה כי כתב האישום המקורי מותן, במידה מסוימת, משהושמטה ממנו עבירת התקיפה.

ואכן, בדיון שהתקיים ביום 2.5.23 לאחר שהוצג הסדר הטיעון, הנאשם הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, והופנה לשירות המבחן לקבלת תסקיר.

כפי שיפורט להלן, הצדדים חלוקים באשר לעונש ההולם שיש להשית על הנאשם. אלא שבטרם אדון ואחליט במחלוקת בין הצדדים באשר לעונש ההולם במקרה זה, ראוי לפרט האמור בתסקירי שירות המבחן.

התסקיר הראשון מיום 6.11.23 הוגש בטרם הדיון שהיה מיועד ליום 14.11.23. לא מצאתי להרחיב הדיבור על תוכן התסקיר אומר רק כי שירות המבחן, כדרכו המבורכת, ערך תסקיר מקיף ומעמיק ביותר, המתייחס לכל הנסיבות, הן האישיות והמשפחתיות של הנאשם, כמו גם לרקע לביצוע העבירה. כפי העולה מהתסקיר, שירות המבחן הכיר את הנאשם והיה בקשר עמו בעקבות הליך המעצר, שכן במקביל לכתב האישום הוגשה בקשה למעצר הנאשם עד תום הליכים. לאחר ששירות המבחן בחן לעומק את אישיותו של הנאשם כמו גם הרקע המשפחתי והחברתי, הגיע לכלל מסקנה כי מדובר באירוע חד פעמי שאינו חלק ממאפייני אישיותו של הנאשם. שירות המבחן העלה על נס את ההליך הטיפולי - שיקומי שעבר ועובר הנאשם במסגרת צו פיקוח המעצר. ראוי לציין כי הליך זה, הכנת תסקיר מעצר, נתן בידי שירות המבחן כלים טובים ורבי משמעות, על מנת לתהות על קנקנו של הנאשם. סופו של התסקיר לעונש הוא, ששירות המבחן המליץ על המשך טיפול שיקומי במסגרת צו מבחן - במקביל לעונש מאסר שירוצה בעבודות שירות.

בדיון שהתקיים ביום 7.1.24 לפני כב' השופט ב' שגיא, הוחלט על קבלת תסקיר משלים אשר יעמיק את האבחון ויבחן ממילא את מהות ההליך הטיפולי-שיקומי אשר בו מצוי הנאשם בפיקוח שירות המבחן. לפיכך נדחה הדיון לקבלת תסקיר משלים.

לנוכח מינוי כב' השופט שגיא כנשיא בפועל של בית משפט המחוזי באר שבע, הועבר התיק להמשך דיון לפניי.

אכן, כאמור, בעקבות החלטת כב' השופט ב' שגיאה הוגש תסקיר נוסף - משלים. התסקיר הוגש סמוך לפני הדיון שהתקיים לפניו ביום 23.6.24. עיון בתסקיר מגלה ניתוח מעמיק, מקיף ומקצועי ביותר של שירות המבחן. מלכתחילה עלה הרעיון לשלב את הנאשם בתכנית "אוניברסיטה בעם", אלא שמתוך התסקיר עולה כי עניין זה לא צלח. שירות המבחן ציין בפני הנאשם כי יוכל להשתלב בתכנית עם פתיחתה בחודש נובמבר 2024. שירות המבחן ניתח את גורמי הסיכון אל מול גורמים מצמצמי סיכון להתנהלות אלימה, ובסופו של ניתוח, נאמר בתסקיר: "לצד זאת התרשמנו כי קיימים גורמים המצמצמים את הסיכון בהם העובדה כי מדובר בצעיר ללא עבר פלילי כשזו לו מעורבותו הראשונה עם החוק ולהתרשמותו ההליך הפלילי מהווה עבורו גורם מרתיע ומציב גבול". סופו של תסקיר הוא ששירות המבחן ממליץ על חיוב הנאשם בפיקוח שירות המבחן למשך שנה, ובאשר לעונש, ההמלצה היא למאסר שירוצה בעבודות שירות ובחיוב הנאשם בפיצוי המתלונן. טיעוני הצדדים לעונש

באת כוח המאשימה עמדה על חומרת מעשיו של הנאשם, ובמיוחד האלימות הקשה בה נקט כנגד המתלונן, אך בשל מעשה פעוט ביותר שבעטיו שלף סכין, דקר את המתלונן, אחר כך רדף אחריו והמשיך במעשי האלימות נגד המתלונן לאחר שזה נפל ארצה.

באת כוח המאשימה הגישה לבית המשפט אסופה של פסיקה במקרים דומים, כך לפי שיטתה, אשר מהם ניתן לגזור מתחם ענישה שבין 4 ל-8 שנות מאסר בפועל.

לנוכח גילו של הנאשם, העדר הרשעות קודמות, הודאתו וכן האמור בתסקיר שירות המבחן, הציעה באת כוח המאשימה לגזור על הנאשם עונש של מאסר בפועל שימוקם בתחתית המתחם שהציעה.

בא כוח הנאשם העלה לדוכן העדים את אבי הנאשם כעד הגנה לעניין העונש. עדותו הייתה קצרה ולא מצאתי להביא ממנה בהרחבה, ייאמר אך שהאב המכיר את בנו ואת אופיו, ידע לספר כי הוא עלה על הדרך הנכונה וכי עונש מאסר יהיה בו כדי להרוס את אשר הושג עד היום בעקבות ההליך הפלילי.

בטיעוניו להקלה בעונש התמקד בא כוח הנאשם, מטבע הדברים, על הנאמר והמומלץ בתסקירי שירות המבחן. הסניגור עמד על כך שמדובר בבחור צעיר אשר בעת האירוע היה כבן תשע עשרה וחצי, ללא עבר פלילי, אשר מצוי בהליך שיקומי בפיקוח שירות המבחן. בא כוח הנאשם עתר למתחם עונש שבין שנת מאסר לבין 36 חודשי מאסר בפועל. בתוך כך, לנוכח שיקולי השיקום מבקש הסניגור לחרוג ממתחם הענישה ולגזור על הנאשם עונש מאסר למשך 9 חודשים שירוצה בעבודות שירות. דיון והכרעה

במקרה שלפני כמו במקרים רבים אחרים, גזירת דינו של נאשם, מלאכה קשה ומורכבת היא ביותר - מלאכת שיפוט עמוסת התלבטויות. אציב תחילה את הנסיבה המחמירה אשר מהווה, כך לשיטתי ועל פי הפסיקה, מרכז הכובד של החומרה שבמעשי הנאשם. כוונתי היא לשימוש שעשה הנאשם בסכין. רבות, ולצערנו הרב הרבה מאוד, דובר, נכתב והודגש, שיש להילחם, ואם לצערנו מלאכה זו תהיה קשה, אזי למצער לעשות הכול, כדי לשרש תופעה קשה ומסוכנת זו של הסכינאות או כפי שלא אחת כותנה "תת תרבות הסכין". ניסיון החיים כמו גם הניסיון השיפוטי, מלמדנו, לצערנו הרב, כי אדם האוחז בסכין ומכוונה כלפי רעהו, דומה אם לא זהה, לאדם המכוון כלפיו כלי נשק אשר לו פוטנציאל נזק קטלני - כאקדח למשל. תוצאות מעשים אלה באות לפתחנו, כבית משפט פלילי, פעם אחר פעם, ולעיתים למרבה האסון בעת שקופחו ונקטלו חיי אדם, אך ורק משום השימוש בסכין. יפים לעניין זה דברי בית המשפט העליון בע"פ 6557/17 אוחיון נ' מדינת ישראל (10.1.2018):

"בית משפט זה התבטא לא אחת בגנותה של "תת תרבות הסכין" והחומרה שיש לראות בשימוש בדקירת האחר כאמצעי ל"פיתרון" סכסוכים, ונתן ביטוי לכך בענישה משמעותית. לענייננו, יפים דברי כב' הנשיא מ' שמגר (כתוארו דאז) בע"פ 652/90 יחזקאל ואח' נ' מדינת ישראל, פד"י מה(3) (705): "תרבות הסכין יש לה נימות פסיכולוגיות משלה: היא בנויה בראש והראשונה על הנכונות להשתמש בכלי מסוכן ואף קטלני כדי לחסל חשבונות ולהשליט יחס כבוד מדומה על-ידי הטלת אימה" (שם, בעמ' 712-713)."

עיינתי עיין היטב באסופת פסקי הדין שהגישה באת כוח המאשימה כדי לתמוך במתחם העונש ההולם אותו הציגה. יחד עם זאת, אעיר כי כל מקרה לנסיבותיו, ובתוך כך כל נאשם לנסיבותיו האישיות.

מהו מתחם העונש ההולם?

כידוע, בטרם יגזור בית המשפט את דינו של נאשם, מצווה הוא כפי הוראת סעיפים 40 ג. (א) ו- 40 ט. לחוק העונשין לקבוע מתחם עונש הולם. מהו מתחם העונש ההולם במקרה שלפני? העיקרון המנחה, דהיינו, ההלימה בין מעשה העבירה בנסיבותיו לבין מידת אשמו של הנאשם, סוג העונש ומידתו. ביישום העיקרון המנחה על פי תכנון, יש להתחשב בערך חברתי שנפגע, מידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

אין ספק כי הערך החברתי שנפגע, ברור - הגנה על חיי אדם, שלמות גופו ובריאותו. באשר למידת הפגיעה במקרה שלפנינו היא באה בעיקר מנפילת המתלונן אשר ניסה להימלט מהנאשם, הביאה לנזק באגן הירכיים ולשברים מרוסקים בכנף האגן. דווקא המעשה החמור של השימוש בסכין, גרם לפגיעה פחותה יחסית - חתכים ביד המתלונן ובאגן שמאל. באשר לנסיבות ביצוע העבירה הרי המרדף שרדף הנאשם אחר המתלונן משזה ניסה להימלט ממנו, מגלה חומרה אשר כל המעלה בדמיונו מחזה זה, יש בכך כדי להצביע על מהות החומרה.

באשר למדיניות הענישה. עיינתי עיין היטב בפסיקה שהגישה באת כוח המאשימה. כמו כן, בחנתי פסיקה במקרים אחרים. מדיניות הענישה, אכן, מחמירה - במיוחד ככל שמדובר באלימות המלווה בשימוש בסכין. יחד עם זאת, בקביעת המתחם יש גם לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה שיש להתחשב בהן. אירוע האלימות כפי העולה מתוך כתב האישום, ובמיוחד השימוש בסכין, לא היה מתוכנן. נראה כי הנאשם, ברגע של כעס וחולשת דעת, כמו גם אימפולסיביות שיש לגנותה, נקט באלימות קשה כלפי המתלונן. לפיכך איני סבור שבמקרה זה ניתן לומר שמדובר בתכנון שקדם לביצוע המעשה.

עיון בפסיקה הענפה המתייחסת למתחם הענישה מגלה מנעד רחב ביותר של עונשים אשר יהיה קשה לדלות מהם מתחם עונש ברור במקרה שלפניי. כידוע, הענישה אינה מדע מדויק ואין היא בגדר מעשה חשבונאי אריתמטי. יש לבחון כל מקרה לגופו ולנסיבותיו. נכונים הם פני הדברים אל נוכח הידוע והמוכר והוא מגוון רחב של המקרים השונים, המקשה על קביעת מתחם עונש הולם, למקרה הנדון שלפני, אל מול מקרים אחרים שהפסיקה אשר באה לעיוני, מבטאת.

יחד עם זאת, בחנתי מקרים דומים, ככל הניתן, והעונשים שנגזרו בהם. להלן, מקבץ מצומצם של מקרים שאף כי אינם זהים בנסיבותיהם או בחומרם, יתכן כי ניתן ללמוד מהם דבר באשר למתחם העונש ההולם במקרה שלפני.

ע"פ 3863/09 מדינת ישראל נ' חסן (10.11.2009): כפי העולה מן העובדות, המשיב דקר בסכין את גיסו על רקע סכסוך ביניהם, לאחר שארב לו סמוך למקום עבודתו. משפגש בו, דקר אותו דקירה עמוקה בחזה מצד שמאל.

כתוצאה מכך נחבל חבלה חמורה ונזקק לטיפול רפואי שכלל ניתוח להצלת חייו. המשיב הודה בעובדות כתב האישום

והורשע בעבירה של חבלה בנסיבות מחמירות. בית המשפט המחוזי גזר על המשיב בין היתר מאסר למשך שישה חודשים שירוצה בעבודות שירות. יצוין כי תסקירי שירות המבחן היו שליליים בעיקר משום אי המלצה טיפולית. עיקר ההקלה בדין בבית המשפט המחוזי נבעה מהודאת המשיב. בית המשפט העליון החמיר בעונשו של המשיב וגזר עליו עונש של מאסר בפועל למשך 18 חודשים, תוך שהוא מדגיש את החומרה הרבה שיש בשימוש בסכין.

ע"פ 5980/15 מדינת ישראל נ' זדה (23.3.2016): המשיב הורשע, על פי הודאתו בעובדות כתב האישום, בעבירות

של קשירת קשר לפשע, חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ושיבוש הליכי משפט. על פי עובדות כתב האישום בהן

הורשע המשיב, בעקבות סכסוך בין בנו של המשיב לקטין בן 17 אשר לגרסת המשיב העליב את בנו, לאחר מרדף שערך אחר הקטין, דקר אותו מספר דקירות בחזה ואחת הדקירות חדרה אל לבו של הקטין. בעקבות כך נזקק הקטין לניתוח לב פתוח. בית המשפט המחוזי גזר על המשיב עונש מאסר למשך 36 חודשים. בערעור שהוגש על ידי המדינה הוחמר עונשו של המשיב ונקבע על 48 חודשים.

ע"פ 6636/09 וואסה נ' מדינת ישראל (26.4.2010): המערער נדון לעונש מאסר למשך 4 שנים. בית המשפט

העליון דחה את ערעורו על חומרת העונש. כפי העולה מעובדות המקרה, בשעת לילה פרץ ויכוח בין הנאשם לבין חברו. במסגרת המריבה, החליפו השניים מהלומות ביניהם. בשלב מסוים שלף הנאשם סכין אשר נשא על גופו ודקר את המתלונן מספר פעמים. המתלונן הובהל לבית החולים טופל ואושפז לתקופה ארוכה. כאמור, בית המשפט העליון דחה את הערעור תוך הדגשה באשר לצורך להחמיר בענישה לנוכח תופעת האלימות בחברה.

ע"פ 935/14 אוסטרוביץ נ' מדינת ישראל (30.11.2014): בית המשפט העליון דחה את ערעורו של המערער אשר

נגזר עליו בבית המשפט המחוזי עונש של 50 חודשי מאסר, לאחר שקבע כי מתחם העונש ההולם הוא בין 3 וחצי שנים ועד חמש שנות מאסר. במקרה זה, בעקבות ריב בין המערער לבין המתלונן, שהסבו לארוחת ערב בבית אבי המערער, דקר המערער אל המתלונן באמצעות סכין מטבח שהיה חבוי בבגדיו וגרם לו לחתכים ביד שמאל ובכתף שמאל. משהסתובב המתלונן במטרה לברוח דקר אותו שוב, דקירה עמוקה בשכם שמאל.

ראוי לציין כי עיון בפסיקה של בתי משפט מחוזיים, מגלה כי במקרים לא מעטים של דקירות בסכין וגרימת חבלה חמורה, העונשים אשר הושתו על נאשמים בנסיבות של שיקום בעיקר משום המלצות שירות המבחן, היו מאסרים שירוצו בעבודות שירות:

ת"פ (מחוזי-י-ם) 13908-12-17 מדינת ישראל נ' פחלבני (10.11.2019): בבית המשפט המחוזי בירושלים הורשע הנאשם על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ועבירה של ניסיון תקיפה. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בעקבות סכסוך שהיה לנאשם עם המתלונן על רקע חוב כספי, דקר הנאשם את המתלונן באמצעות סכין במקומות שונים לרבות בבטן, ברגל ובפלג הגוף העליון. הנאשם החדיר את הסכין לבטנו של המתלונן לעומק של כ- 5 ס"מ. כתוצאה מכך נגרם למתלונן חור באורך של 0.5 ס"מ בסרעפת וקרע בטחול. המתלונן נזקק לניתוח ולאשפוז בבית חולים. הצדדים לא הסכימו באשר לעונש. בסופו של יום, מסיבות של שיקום, ועל פי מתחם ענישה שבין 24 חודשי מאסר ל- 60 חודשים, ולאחר סקירת פסיקה מתאימה, נדון הנאשם בין היתר לעונש של 9 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. החריגה מהמתחם באה על רקע שיקום הנאשם.

ת"פ (מחוזי-חי') 35109-11-13 מדינת ישראל נ' איפראימוב (9.7.2015): בבית המשפט המחוזי בחיפה הודה הנאשם בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון לאחר שמיעת פרשת ההגנה, בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. ראוי לציין כי מלכתחילה, כתב האישום ייחס לנאשם עבירות של ניסיון רצח והחזקת סכין שלא כדין. הצדדים נחלקו באשר לעונש. על פי כתב האישום המתוקן, במסגרת סכסוך בין הנאשם למתלונן ובעימות גופני שבין השניים, דקר הנאשם את המתלונן שש דקירות באמצעות סכין: שני פצעי דקירה בבית השחי, פגיעה בעורק בית השחי שגרמה לדימום פנימי, שני פצעי דקירה בבטן שמאלית, דקירה במותן שגרמה לקרע בטחול, חתך בכליה משמאל, פגיעה במעי הגס וחתך בירך שמאל. המתלונן נפצע באורח קשה, הובהל מחוסר הכרה לבית החולים, נזקק למספר ניתוחים מורכבים ביותר. בעת הגשת כתב האישום היה מתלונן עדיין מאושפז. בית המשפט המחוזי, שקל את העונש ההולם סרק ובחן פסיקה מתאימה ובא לכלל מסקנה כי מתחם העונש ההולם במקרה זה הוא בין 4 לבין 7 שנות מאסר. לאחר דיון מפורט אשר שקל כל השיקולים הרלבנטיים ומסיבות של שיקולי שיקום, חרג בית המשפט המחוזי ממתחם העונש ההולם וגזר על הנאשם, בין היתר עונש מאסר למשך 6 חודשים שירוצו בעבודות שירות. המדינה ערערה לבית המשפט העליון (ע"פ 6048/15) ובפסק דין מיום 21.3.16 נמחק הערעור לאחר שהמדינה הודיעה כי בעקבות הערות בית המשפט אינה עומדת על הערעור בנסיבות המיוחדות של המקרה.

ת"פ (מחוזי-ב"ש) 12952-11-15 מדינת ישראל נ' צ'רצ'וגליאן (11.4.2018): בבית משפט המחוזי בבאר שבע הודה הנאשם במסגרת הסדר טיעון, והורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בין הנאשם לבין המתלונן לא הייתה הכרות קודמת, אלא על רקע עבודת הנאשם בחנות ודין ודברים בין הנאשם לבין המתלונן אשר ביקש לעשות צרכיו בחנות, נטל הנאשם סכין יפנית וחתך את פניו של המתלונן. המתלונן פונה לבית החולים כשהוא סובל מחמת עמוק באורך 5 ס"מ בלחיו הימנית ובשפתו התחתונה. המתלונן נותח ואושפז בבית החולים למספר ימים. בגזר הדין סקר בית המשפט פסיקה רלבנטית במקרים אחרים דומים, והגיע לכלל מסקנה כי מתחם העונש ההולם במקרה שלפניו הוא בין 15 לבין 48 חודשי מאסר בפועל. לאחר בחינת שיקולי הענישה לרבות בתוך המתחם שקבע נתן בית המשפט משקל לשיקולי שיקום וגזר על הנאשם בין היתר 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

ת"פ (מחוזי- נצ') 11703-08-11 מדינת ישראל נ' שריף (3.3.2013): בבית משפט המחוזי בנצרת הודה הנאשם והורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ומעשה פזיזות ורשלנות. על פי כתב האישום המתוקן, במסגרת סכסוך כספי בין משפחת הנאשם למשפחה אחרת, ותוך קטטה שאירעה בין המשפחות, דקר הנאשם את המתלונן בסכין ובבית החזה שלו. המתלונן נזקק לניתוח דחוף ואושפז למספר ימים. בית המשפט המחוזי גזר על הנאשם עונש מאסר למשך 6 חודשים שירוצה בעבודות שירות. הבסיס להקלה בדיון נעוץ בנסיבות המקרה ונסיבותיו של הנאשם. בית המשפט המחוזי לא התעלם מחומרת העבירה ומדיניות הענישה המחמירה בעבירות אלימות הנעשות תוך שימוש בסכין. עיון בפסיקה העוסקת בעבירות דומות למקרה שלפני, מגלה עונשים במנעד רחב ביותר, ויש בו כדי להביא, כך לפי דעתי, במקרה שלפני, למתחם עונש הולם הנע בין 18 חודשי מאסר לבין 30 חודשי מאסר בפועל. מה העונש הראוי לנאשם בתוך מתחם העונש ההולם כאמור?

הדיון בעונשו של הנאשם מורכב, ולו בלבד משום המתח הקיים בין העונש ההולם, כפי המרכיבים הרלבנטיים לעונש כמפורט לעיל, לבין שאלה קשה ומורכבת והיא האם יש מקום במקרה זה לגזור על הנאשם עונש מאסר בפועל או שמא משום שיקולי שיקום, לגזור עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות. זו הדילמה העומדת לפניי בבואי לגזור דינו של הנאשם. אילו התעלמתי משיקולי השיקום, הקיימים, כך לדעתי, במקרה זה, הייתי גוזר על הנאשם עונש מאסר בפועל, ויש כי היה זה בתחתית מתחם העונש שהצגתי לעיל.

אלא שבמקרה זה, ככל שאני שוקל את השיקולים הרלבנטיים, אלה מול אלה: העונש ההולם במתחם שקבעתי על פי המתווה של תיקון 113 לחוק העונשין אל מול שיקולי שיקום, נראה כי שיקולי השיקום גוברים. כפי שציינתי לעיל, קביעת עונשו של נאשם שהורשע בפלילים אינו מעשה שיפוטי טכני תוך שימוש בסרגל מתמטי חשבונאי. לא בכדי מצא המחוקק לקבוע בסעיף 40 ד. (א) לחוק העונשין את העיקרון החשוב של שיקום הנאשם. ודוק, שיקום נאשם במקרים המתאימים, הינו חלק בלתי נפרד מענישה הפלילית. אין הוא בבחינת "בן חורג" לענישה. ההיגיון הטמון ביסוד עקרון זה הוא שלעיתים ההליך הפלילי, יהיה בו כדי מנוף לשיקום הנאשם. לפיכך, צדה השני של מטבע הענישה הפלילית הוא בשאלה הרטורית, האם להעדיף את הליכתו של נאשם שמעד ונדון בפלילים, בדרך ההתנהלות הנורמטיבית והמועילה, באמצעות מינוף ההליך הפלילי, או שמא ענישה שיהיה בה כדי נסיגה אחורנית של נאשם שעבר תהליך מבורך של שיקום במסגרת ובפיקוח שירות המבחן?

מונחים לפני תסקירי שירות המבחן על המפורט בהם ובייחוד על המומלץ בהם. מלאכתו של שירות המבחן מלאכה מבורכת היא. שירות המבחן, הינו כלי רב חשיבות המסייע סיוע משמעותי לבית המשפט בבואו ליתן החלטה שיפוטית מושכלת. אכן, ואין לשכוח זאת, תסקירי שירות המבחן הם בבחינת חוות דעת מקצועית, ובית המשפט יפעיל שיקול דעת כולל, שיש ויהיה שונה מזה של שירות המבחן. אך לטעמי, יש לתת להמלצות שירות המבחן, משקל משמעותי בבוא בית המשפט להחליט החלטות ובמקרה שלפני לגזור דינו של הנאשם.

סוף דבר, שלא בלי התלבטות, ומשום שמקרה זה, צמוד וקשור לעובדותיו, לרבות ובמיוחד להמלצות שירות המבחן שאני סומך ידי עליהן, מצאתי להימנע מלגזור על הנאשם עונש מאסר בפועל "ממש" אלא מאסר שירוצה בעבודות שירות ברך הגבוה של מאסר מסוג זה.

אלה העונשים שאני משית על הנאשם:
9 חודשי מאסר בפועל.

עונש המאסר ירוצה בעבודות שירות על פי חוות דעת של הממונה על עבודות שירות בשב"ס, אשר עותק ממנה מצוי בידי הנאשם, הוא יודע האמור בה, והוא ממילא מוזהר באשר לתוצאות הקשות העלולות לנבוע מאי מילוי תנאי עבודות השירות.

תאריך תחילת העבודות ביום 3.11.2024. ביום זה על הנאשם להתייצב אצל הממונה בשעה 8:00 ביחידת ברקאי בשב"ס - שלוחת מרכז - רח' לוחמי בית"ר 6 רמלה.

על הנאשם לדעת וכפי שהוסבר לו כי עליו לעמוד בכללי ריצוי מאסר בעבודות שירות לרבות העובדה כי לא יקבל שכר בעבור עבודתו ונאסר עליו לצאת את הארץ. כמו כן, הוסברו לנאשם התוצאות של אי עמידה בתנאי עבודות השירות, שיש בהם כדי הפסקת עבודות שירות וריצוי העונש מאחורי סורג ובריח.

9 חודשי מאסר על תנאי והתנאי הוא שבמשך שלוש שנים מהיום לא יעבור עבירה שיש עמה מרכיב של אלימות כלפי גוף אדם מסוג פשע.

7 חודשי מאסר על תנאי והתנאי הוא שבמשך שלוש שנים מהיום לא יעבור עבירה שיש עמה מרכיב של אלימות כלפי גוף אדם מסוג עוון.

קנס בסך 3,000 ש"ח או חודש מאסר תמורתו.

פיצוי למתלונן על פי פרטים שיימסרו למזכירות בית המשפט בסך 60,000 ש"ח.

הקנס והפיצוי ישולמו ב- 5 תשלומים שווים וחודשיים שהראשון בהם יהיה ביום 1.10.24

עותק מגזר הדין יועבר לשירות המבחן ולממונה על עבודות שירות בשב"ס.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים

ניתן היום, ה' אלול תשפ"ד, 08 ספטמבר 2024, במעמד הצדדים.